

DECIZIE

09 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecător:

Valentina Clevadi

Judecătorii:

Galina Stratulat, Ion Druță,
Iurie Bejenaru și Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat Popa Ion, Popa Veronica, Popa Mihail și Popa Andrei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ÎMGFL nr. 17, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și ÎM „Infocom” împotriva lui Popa Mihail, Popa Veronica, Popa Andrei, Popa Ion, privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

cererea reconvențională înaintată de Popa Ion împotriva ÎMGFL nr. 17, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, ÎM „Infocom”, privind obligarea de a recalcula sumele și a exclude datoriile din facturi, obligarea de a încheia contract pentru prestarea serviciilor comunale, obligarea la încheierea contractului și prestarea efectivă a serviciilor de energie termică,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016, prin care cererile de apel declarate de Popa Ion, Popa Veronica, Popa Mihail și Popa Andrei au fost respinse, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 martie 2016,

A C O N S T A T A T:

La 05 februarie 2015, reclamanta ÎMGFL nr. 17 a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Popa Mihail, Popa Veronica, Popa Andrei și Popa Ion, privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea pretențiilor a indicat că în baza contului personal deschis la ÎMGFL nr. 17 pe numele pârîților, Societatea pe Acțiuni „Termocom”, în procedura falimentului succesor în drepturi Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, a livrat energie termică. Popa Mihail, Popa Veronica, Popa Andrei, Popa Ion nu au achitat serviciile prestate, iar datoria formată la 01 octombrie 2014 constituie suma de 13734,60 lei, pentru energia termică, fapt ce se confirmă prin informația despre calcularea și achitarea serviciilor locativ-comunale respective.

Reclamanta ÎMGFL nr. 17 a indicat că în baza prevederilor Codului Civil este în drept să înainteze cererea de chemare în judecată fără respectarea procedurii de soluționare prealabilă a pricinii pe calea extrajudiciară, însă necătînd la acest fapt pârîții au fost informați prin intermediul facturii lunare și a reclamației (somației) despre executarea obligațiilor, însă ultimii nu au dat curs propunerii respective.

La 24 iulie 2015, ÎMGFL nr. 17 a depus o cerere prin care și-a modificat pretențiile din acțiunea inițială (f.d.28).

Solicită reclamanta ÎMGFL nr. 17 încasarea din contul lui Popa Mihail, Popa Veronica, Popa Andrei și Popa Ion, în beneficiul companiei a datoriei acumulate pentru livrarea energiei termice în cuantum de 13734,60 lei, a datoriei în cuantum de 2652,70 lei compusă din serviciul deservirea blocului - 85,32 lei, deservirea echipamentului tehnic - 2081,46 lei; transportarea deșeurilor - 44,80 lei; apă menajeră - 156,23 lei; apă potabilă - 284,89 lei și a cheltuielilor de judecată.

La 11 martie 2016, Popa Ion a depus cerere reconvențională împotriva ÎMGFL nr. 17, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, ÎM „Infocom”, privind obligarea de a recalcula sumele și a exclude datoriile din facturi, obligarea de a încheia contract pentru prestarea serviciilor comunale, obligarea la încheierea contractului și prestarea efectivă a serviciilor de energie termică (f.d.75-78).

În motivarea pretențiilor a indicat că pretinsa prestare a serviciilor de energie termică și acumularea unor pretinse datorii pentru aceste servicii, nu au fost prestate pârâtului, a reclamat situația de mai multe ori, atât reclamantei ÎMGFL nr.17, cât și ÎM „Infocom”, atât în formă verbală, cât și scrisă, toate aceste reclamații fiind lăsate fără răspuns și remediere. Din lipsa energiei termice, pe parcursul perioadei rece a anului, reclamantul/pârît Popa Ion a fost nevoit să încălzească locuința cu aparate de încălzire alimentate cu energie electrică - fapt ce se confirmă inclusiv prin facturile pentru energia electrică consumată în perioada rece a anilor 2012-2014, pentru comparație fiind prezentate și facturile pentru energia electrică consumată în perioada caldă a anului. Privind pretinsele datorii pentru deservirea blocului locativ și transportarea deșeurilor acumulate până la 01 august 2015, susține lipsa acestora, fapt confirmat prin ordinul de încasare a numerarului nr. 126309522 din august 2015.

Popa Ion a mai precizat că privind pretinsa prestare a altor servicii comunale și acumularea unor pretinse datorii pentru aceste servicii, asemenea servicii nu au fost

prestate pârâtului, iar toate aceste circumstanțe le consideră că se demonstrează netemeinicia acțiunii reclamantului.

Mai mult decît atît, contrar legii reclamantul pînă în prezent refuză să încheie un contract în acest sens, care ar întemeia și reglementa raporturile între părți. Anume din lipsa efectivă a serviciului, nici Societatea pe Acțiuni „Termocom”, care este furnizor al serviciilor de energie termică, nici pînă în prezent nu a încheiat vreun contract în acest sens cu pârâtul.

Suplimentar Popa Ion a precizat că pretinsa datorie pentru energia termică, *ab initio* în virtutea termenului de prescripție, nu ar exista datoria de 6676,97 la 01 februarie 2012. Privind pretinsa datorie pentru servicii comunale, *ab initio*, în virtutea termenului de prescripție nu ar exista datoria de 1192,70 la 01 august 2012.

Solicită Popa Ion Respingererea acțiunii inițiale și admiterea acțiunii reconvenționale. Obligarea ÎM „Infocom” să recalculeze sumele invocate în ordinele de încasare a numerarului, cu excluderea pretinselor sume datorate. Obligarea ÎMGFL nr.17 la încheierea contractului pentru prestarea serviciilor comunale. Obligarea Societății pe Acțiuni „CET-2” la încheierea contractului și prestarea efectivă a serviciilor de energie termică.

Prin hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 martie 2016, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de ÎMGFL nr. 17, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și ÎM „Infocom” împotriva lui Popa Mihail, Popa Veronica, Popa Andrei, Popa Ion, privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată. S-a dispus încasarea în mod solidar din contul pîrîților Popa Veronica, Popa Mihail, Popa Andrei și Popa Ion, în beneficiul ÎMGFL nr. 17 datoria pentru energie termică formată la 01 aprilie 2014, în sumă de 13734,60 lei, alte servii comunale - iunie 2015 în sumă de 2 652,70 lei, cheltuieli de judecată sub formă de taxă de stat în sumă de 491,65 lei, iar în total suma de -16878,95 lei. A fost respinsă cererea reconvențională înaintată de Popa Ion împotriva ÎMGFL nr. 17, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, ÎM „Infocom”, privind obligarea de a recalcula sumele și a exclude datoriile din facturi, obligarea de a încheia contract pentru prestarea serviciilor comunale, obligarea la încheierea contractului și prestarea efectivă a serviciilor de energie termică, ca fiind neîntemeiată (f.d. 91, 101-107).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar justifică pretențiile invocate în acțiunea inițială și infirmă cele pretinse în acțiunea reconvențională, prin aceea că pîrîtul ar fi săvîrșit acțiuni ce dovedesc recunoașterea acțiunii.

Manifestînd dezacord față de hotărîrea primei instanțe, la 18 aprilie 2016, Popa Ion a declarat apel, solicitînd admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea inițială să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională a să fie admisă.

La 14 noiembrie 2016, Popa Veronica, Popa Mihail și Popa Andrei, au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 martie 2016, solicitînd admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională a să fie admisă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016, cererile de apel declarate de Popa Ion, Popa Veronica, Popa Mihail și Popa Andrei au fost respinse, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 martie 2016 (f.d. 171, 172-183).

Pentru a decide astfel, instanța de apel concluzionat că prima instanță a elucidat toate circumstanțele pricinii, a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar.

La 11 aprilie 2017, invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, Popa Ion, Popa Veronica, Popa Mihail și Popa Andrei, au contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie respinsă, iar cererea reconvențională să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat faptul că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material.

Prin scrisoarea curții de apel din 03 februarie 2017, în adresa părților a fost expediată copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016, însă la dosar nu sunt anexate înscrisuri care ar demonstra data recepționării de către recurent a copiei deciziei recurate.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul a fost declarat în termen.

La 11 mai 2017, în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului, însă pînă la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Popa Ion, Popa Veronica, Popa Mihail și Popa Andrei, întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei rezultă că la 05 februarie 2015, ÎMGFL nr. 17 a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Popa Mihail, Popa Veronica, Popa Andrei și Popa Ion, prin care a solicitat încasarea din contul lui Popa Mihail, Popa

Veronica, Popa Andrei și Popa Ion, în beneficiul companiei a datoriei acumulate pentru livrarea energiei termice în cuantum de 13734,60 lei, a datoriei în cuantum de 2652,70 lei compusă din serviciul deservirea blocului - 85,32 lei, deservirea echipamentului tehnic - 2081,46 lei; transportarea deșeurilor - 44,80 lei; apă menajeră - 156,23 lei; apă potabilă - 284,89 lei și a cheltuielilor de judecată.

Instanța de recurs remarcă faptul că, reclamanta ÎMGFL nr. 17, întru susținerea pretențiilor sale, a anexat la dosar un înscris din care rezultă că pretinsa datorie față de Popa Mihail, Popa Veronica, Popa Andrei și Popa Ion, în cuantum de 13734,60 lei, pentru consumul energiei termice, s-a acumulat pe parcursul perioadei noiembrie 2001 – iulie 2014 (f.d. 10-15).

În sensul dat, Colegiul consideră oportun de a reitera prevederile art. 267, alin. (1) Cod Civil - termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Prin urmare, de menționat că prescripția extinctivă ca termen juridico-civil se răsfrânge asupra posibilității apărute la persoană (fizică sau juridică) de a-și apăra dreptul încălcat pe calea acțiunii civile. Posibilitatea persoanei fizice sau juridice de a primi apărarea pe calea acțiunii civile reprezintă dreptul subiectiv la apărare pe calea acțiunii civile, denumit dreptul la acțiune. Așadar, prescripția extinctivă este termenul, la expirarea căruia în cazul în care acțiunea n-a fost înaintată, se stinge dreptul civil, apărut în urma delictului civil, la admiterea acțiunii-dreptul la apărare pe calea acțiunii civile – dreptul la acțiune.

Potrivit prevederilor art. 272 alin. (1) și (9) Cod Civil termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Când este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate.

Analizând norma de drept material citată, instanța de recurs menționează că legislația civilă face legătura dintre acțiunea termenului de prescripție cu încălcarea dreptului. Aceasta înseamnă că pînă în momentul în care dreptul subiectiv sau interesul protejat de lege nu sunt încălcate, nu poate fi vorba despre începutul curgerii termenului de prescripție.

În cazul prestației succesive, termenul de prescripție în acțiunile despre achitări succesive începe să curgă din momentul când fiecare plată devine exigibilă (din momentul apariției dreptului respectiv). Este vorba despre obligațiile, dreptul de a cere în care apare nu simultan, ci succesiv pe zile sau perioade.

Astfel, la rejudecare instanța de apel urmează să analizeze sub toate aspectele circumstanțele pricinii, prin prisma faptului că acțiunea inițială a fost înaintată la 05 februarie 2015, pretinzîndu-se o datorie, acumulată din prestații succesive, pe o perioadă ce include noiembrie 2001 – iulie 2014 (f.d. 10-15).

În continuare, Colegiu menționează că neîntemeiat instanța de apel a menținut soluția de admitere a pretenției privind încasarea sumei de 13734,60 lei, din contul apelanților – recurenților, pentru energia termică, formată până la 01 octombrie 2014 în pofida faptului că unica probă în susținerea acestei pretenții a fost invocată „Informația despre achitarea serviciilor locativ-comunale pentru perioada noiembrie 2001 – Octombrie 2007”, pe care este aplicată facsimil de semnătură și „Informație despre achitarea serviciilor locativ-comunale pentru perioada Noiembrie 2007 - August 2014, aplicată racsimil de semnătură (f.d. 10-15).

Or, legiuitorul a stabilit expres în art. 239 CPC că hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Instanța de recurs reține argumentul recurenților precum că, în instanțele inferioare au probat faptul că serviciu privind energia termică nu a fost prestat, și cu toate acestea au întreprins acțiuni privind soluționarea problemei pe calea comunicărilor, iar după epuizarea lor prin cererile scrise (f.d. 59-60 și 57-58).

Totodată, la dosar sunt anexate înscrisuri ce confirmă că din cauza lipsei serviciului de energie termică, recurenții au fost nevoiți să încălzească locuința în perioada rece a anului cu aparate de încălzire alimentate cu energie electrică - fapt ce se confirmă prin facturile pentru energia electrică consumată în perioada rece a anilor 2012-2014, în comparație cu facturile pentru energia electrică consumată în perioada caldă a anului (f.d. 61-67).

Prin urmare, la rejudecare, instanța de apel urmează să analizeze circumstanțele descrise, amplu, probele anexate la dosar în coroborare cu normele de drept material și procedural aplicabile speței.

În continuare, instanța de recurs menționează că este neîntemeiată poziția primei instanțe, menținută prin decizia instanței de apel precum că în cazul din speță, când obligația prevedea executarea în forma plăților periodice, debitorul a săvîrșit acțiuni, ce dovedesc recunoașterea nu numai a datoriei curente, dar și a celor mai vechi, achitînd sume mai mari decît cele curent calculate.

Colegiul reține argumentul recurenților precum că instanțele inferioare nu au stabilit cert faptul pentru care servicii comunale au fost efectuate plățile, avînd în vedere că în cursul termenului de prescripție au fost făcute doar plăți pentru apa caldă nu și pentru încălzire, inclusiv și în aprilie 2014 plata a fost făcută doar pentru apa caldă, care nu poate fi considerată o recunoaștere a datoriei pentru celălalt serviciu – energie termică.

Astfel, nici intimatul nu a invocat și dovedit cu probe, corespunzător nici instanțele inferioare nu au stabilit plățile care ar reprezenta recunoaștere a datoriei pentru livrarea energiei termice, la ce dată a fost făcută plata pentru serviciul respectiv, ce sumă concretă a fost achitată și eventual de către cine a fost făcută plata.

Este întemeiat argumentul recurențelor precum că circumstanțele descrise supra ar putea fi probate de către intimat doar prin exemplarul al Ordinilor de încasare a numerarului, acesta păstrându-se în cadrul companiei intimat și nu au fost prezentate nici în instanței de fond și nici în instanței de apel.

Constatarea recunoașterii datoriei pe seama „achitarea unor sume ultima plată fiind făcută în aprilie 2014” nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente, mai mult decât atât, ele contravin și circumstanțelor pricinii (f.d. 13-15).

Instanța de recurs menționează că circumstanțele relatate supra atrag încălcarea dreptului la un proces echitabil, respectarea căruia este accentuată și în jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Concomitent, conform art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 373 CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

În sprijinul normelor naționale vin și reglementările Curții Europene pentru Drepturile Omului, jurisprudența căreia își are izvorul în dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri de a beneficia de respectarea acestor norme, fiind piloni de bază ai dreptului la un proces echitabil.

La rejudecarea cauzei, se va ține cont de criticile invocate în textul deciziei și se vor înlătura omisiunile admise, pentru asigurarea unei judecări corecte și legale a pretențiilor înaintate.

Din considerentele menționate, având în vedere faptul că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Popa Ion, Popa Veronica, Popa Mihail și Popa Andrei, a casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii pentru rejudecare în Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se admite recursul declarat de Popa Ion, Popa Veronica, Popa Mihail și Popa Andrei.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 21 decembrie 2016, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ÎMGFL nr. 17, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și ÎM „Infocom” împotriva lui Popa Mihail, Popa Veronica, Popa Andrei, Popa Ion, privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cererea reconvențională înaintată de Popa Ion împotriva ÎMGFL nr. 17, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica”, ÎM „Infocom”, privind obligarea de a recalcula sumele și a exclude datoriile din facturi, obligarea de a încheia contract pentru prestarea serviciilor comunale, obligarea la încheierea contractului și prestarea efectivă a serviciilor de energie termică, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de apel – Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valentina Clevadi

judecători

Galina Stratulat

Ion Druță

Iurie Bejenaru

Iuliana Oprea